



Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Pripisana se pisma tiskaju po 5 nrč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 nrč., za svaki redak više 5 nrč.; ili u slučaju opetovanja na pogodbe sa upravom. Novci se šalju poštarskom naputnicom (as-segno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Ime, prezime i najbližu poštu valja tačno označiti.

Komu list nedođe na vrijeme, neka to javi odpravništva u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

# NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokrvari. Nar. posl.

Izlati svakog četvrtka  
srku.

Dopisi se netačaju ako se  
netiskaju.

Nebiljegovani listovi se neprimaju.  
Predplata s poštom stoji 45  
for., za seljake 2 for. na godinu.  
Razmjerno for. 2 1/2 i 1/2 za pol-  
govine. Izvan carine više poštarina.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaz  
se u Via Farneto br. 14.

## Istarski sabor razpušćen!

Službeni list bečke vlade „Wiener Zeitung“ od dne 29. tek. mj. donasa carski patent od dne 26 tek. mj., kojim se razpušća zemaljski sabor za Istru, te se nalaže vladi, da razpiše nove izbore.

Poluslužbeni list iste c. k. vlade „Freundenblatt“ od dne 28. tek. mj. donio je prvi tu viest, koju popravljuje opazkom, da su izazvali odluku o razpustu istarskoga sabora najnoviji dogodjaji u istom saboru, u kojem da je htjela talijanska saborska većina uvedenjem talijanskoga jezika, kao izključivo razpravnoga jezika, kano i zaključkom, da se ima podnašati interpelacije i predloge samo u talijanskom jeziku, vriedjati prava slavenskoga pučanstva, te ovo eventualno iz parlamentarnoga života posve iziti-snuti. Kod razprave o pitanju službenih tabelah, da se je vladinoga zastupnika žestoko napalo, dočim se je zemaljski kapetan napram obćinstvu na galeriji vrlo blagim pokazao. Takovo postupanje talijanske većine nije išlo za tim, da vojuje za talijanski jezik, komu negroziti pogibelj s nijedne strane, već je smjeralo na to, da liši političkih i parlamentarnih prava Slavene Primorja.

Snosljivost napram kojoj drugoj narodnosti, da je pako temeljno načelo austrijske politike i austrijskog cesarstva. Tko uživa zaštitu cesarstva, mora prihvatiti i temeljno načelo, jer bez istoga nebi moglo cesarstvo čvrstini ostati. Nadati su se, da će birati kod novih izbora biti zadahnuti osvjedočenjem, da je svaka pretjerano narodna politika bezuspješna. Koalicija da je dostatoj jaka za suzbiti svaku pretjeranu težnju, koja se nedade sa dobrom austrijskom politikom, te sa probitci i dužastoini cesarstva spojiti.

Kako je razvidno iz navedenoga, pripisuje poluslužbeno glasilo krivnju radi razpusta istarskoga sabora poglavito ponašanju saborske većine proti saborskoj manjini, t. j. proti hrvatsko-

slovenskim zastupnikom i proti onim, koji ih u sabor odaslaše, dakle proti Slavonom Istri. Ove da bi htjela talijanska saborska većina ne samo iz sabora posve iziti-snuti, već dapače i svih političkih i parlamentarnih prava lišiti.

Mi smo dođuše već odavna ovih nakana naših narodnih protivnika u dnu duše uvjereni bili, te tomu osvjedočenju više puta u ovom listu kano i drugdje izraza dali, ali naš glas, kano i vapaj naših istomišljenika u carevinskom vieću i u zemaljskom saboru, ostao je vazda glas vapijućeg u pustinji.

Poluslužbeno glasilo bečke vlade nekaže nam dakle ništa nova, već samo opetuje u drugoj formi ono, što su muževi naše stranke često u Beču, Poreču i u Trstu očitivali.

U ostalom, istinu govoreć, izjava poluslužbenog lista nečini nam se odviše iskrenom. Ondje se navadja dođuše, da se je za razprave o službenih tabelah žestoko napalo u saboru na vladinoga zastupnika, nu to je rečeno jedino kao mimogred, dočim smo mi duboko osvjedočeni, da je sledio razpust istarskoga sabora u prvom redu radi nepristojnog i drzovitog ponašanja saborske većine napram vladinom zastupniku. Dakako, da su vladi mogli dobro doći pri tom i oni glasoviti predlozi ili zaključci o dvojezičnih tabelah, o listah porotnika, o izključivoj uporabi talijanskoga jezika u saboru itd., ali glavni je svakako uzrok bio bezobzirno postupanje su zastupnikom cesarske vlade.

Cesarskoj vladi bijaše dakle poglavito stalo do toga, da zaštiti svoj auktoritet u saboru, zatim da dade zadovoljštinu svomu zastupniku i napokon, da pokaže kako ipak nemogu dopustiti, da se nekažljivo nogama tlače državni temeljni zakoni i kako se posve lišava svih prava jedno pleme u pokrajini, koje sačinjava, hoćeš nečeš, većinu pučanstva te pokrajine.

U tom osvjedočenju podkrepljuje

nas i pisanje važnijih bečkih listova, koji stoje u uzkom savezu sa vladom i koalicijom, i koji inače vazda kopljelome za Talijane Primorja. Da navedemo samo nekoje.

Glavno glasilo koalicije „Neue Freie Presse“ kaže u glaynom o razpustu sabora: „Nakon uvriedljivog postupanja napram vladinom komesaru sa strane saborske većine, koja je bolje znala izazvati odobravanje obćinstva, nego li štiti korist Talijanah, nismo mogli očekivati drugo nego razpušćaj sabora.“

„Neues Wiener Tagblatt“ piše među ostalim: „Zastupnici talijanski uzav za izliku pitanje o tabelah, uvriediše vladu praznimi demonstracijama i u izvan sabora.“

Glasilo konservativnog plemstva i zagovaratelj koalicije „Das Vaterland“ naglasuje osobito, da se je dalo napokon razpustom sabora odgovor onoj većini, koja nije htjela slušati, dapače niti dopustila govoriti vladinomu komesaru.

## Istarski sabor<sup>1)</sup>

### VI. zasjedanje, jenara 1895.

3. sjednica, dne 14. jenara 1895.

Prisutni: predsjednik dr. M. Caputelli, vladin zastupnik Ad. Schaffenauer-Neys, 20 zastupnika (samo članovi većine.)

Predsjednik otvori u 11.45 sati sjednicu. Tajnik Polesini pročitua zapisnik I. i II. sjednice, koji se odobro bez primjetbe.

Predsjednik priobćuje, da je financijski odbor izabrao predsjednikom dr. Veniera, tajnikom dra. Liusa; školski odbor predsjednikom dra. Rizzia, tajnikom dra. Tamara; političko-gospodarski odbor predsjednikom de Franceschia, tajnikom dra. Vergottina. Priobćuje nadalje, da je po nalogu sabora nagovorilo prisjednike zem. odbora gg. Bartolju, Glenu i Gambinija, da povuku natrag svoje ostavke, što su oni i učinili. (Odobrovanje na zast. klupah.)

<sup>1)</sup> Od prijateljske strane primili smo izvješće o III. sjednici istarskoga sabora, koje donasamo u obćinom izvradku. Izvješća o II. sjednici nismo mogli dobiti; ali se nadamo, da ćemo dobiti bar odgovor vladina zastupnika na nekoje interpelacije. Op. uređ.

Predsjednik javlja, da se je obratio brzojavno na ministra trgovine radi istarske željeznice, ali da nema odgovora. Izročili su mu interpelacije zastupnici Bubba i Vergottini.

Prvi pita: 1) Kako može opravdati svoj postupak c. kr. zemaljsko školsko vieće, koje je odredilo, da ima nadzirati pučke škole u sv. Lovreću Pazenatickom i u Fontanah nadzornik, koji nadzire slavenske pučke škole? 2) Kani li ono tu naredbu opozvati, te izručiti nadzor nad onimi školama onomu školskomu nadzorniku u političkom kotaru Poreč, koji nadzire sve talijanske škole toga kotara?

Drugi pita c. k. vladu: 1) Sa kojeg stanovišta je pošla c. kr. vlada kad je zaplenila br. 678. časopisa „L' Istria“ od dne 12. t. mj. jedino radi toga, što je otišua izjavu saborske većine o njezinom postupanju u prvaj saborskoj sjednici? 2) Kako opravdava c. kr. vlada rečenu zaplenu, i kako ju doradja u sklad sa točnini i jasnoći zakonskim ustanovami?

Zastup. Venier obrazlaže svoj predlog, starljen u II. sjednici, idući za tim, da se izključiti iz sabora hrvatski i slovenski jezik. On reče među ostalim, da nebi trebalo obrazlagati u pokrajini čistog talijanskog karaktera predlog, što ga stavlja zastupstvo iste pokrajine, da bude naime razpravnim jezik sabora izključivo talijanski. (Odobrovanje na galeriji.) Saborska većina nebi bila stavila taj predlog, da nije od nekoliko godina amo jedan dio sabora sprečavao saborsko djelovanje na steta pokrajine. Saborskoj manjini nije bilo do toga, da se služi svojom pravom, već je htjela demonstrirati i agitirati iz sabornice među nenkim pukom na vanščini. Takovo postupanje raznjine nemogu većina trpiti, već ona mora uvesti red. Kad bi se htjelo zadovoljiti manjinu, tad bi se većina odrekla prevlasti talijanstva u pokrajini. (Nikada! na galeriji)

Jezič, koj bi se htjelo u saboru izjednačiti sa talijanskim, nije jezik pokrajine. Razni dijalekti slavenski, koji se govore u pokrajini, neprililživaju se nijednomu pravomu slavenskomu jeziku, niti odgovaraju ni najmanje jeziku, kojim se služe članovi saborske manjine. (Vrlo dobro!)

Dogodilo se je često, da su istomišljenici slavenskih prvaka, koji su slušali u saboru govore članova manjine, za upit odgovorili, da ih nisu mogli razumjeti. Jezič dakle, kojim se služe članovi manjine u saboru, nije poznat u pokrajini, kano što je poznat talijanski jezik. (Dobro! pleskanje na galeriji.)

Povrh toga izjavila je c. k. vlada odgovarajući često na razne interpelacije, da je saborski jezik talijanski.

Zemaljski će dakle sabor, glasujući za predlog, — koj nije jedino moj, već svih članova većine, koji su solidarni u pitanju naše

se liepo Bogu pomole, a oni... Nu Bog ne plaća svake subote... A nije ni čudo ako nas njegova desnica stizava... Zestila se baba, dok sam ja lagano potezao mačka za brkove.

— Ostavi mačka! ne vidiš li, da ti u kavu pepeo triebi.

— O gle, ugursnza!... Dat ću mu ja pepela sada... Pa udaraj po tužnom blačetu sve dok godj me nebi pošteno otrebalo, te izivim mi se iz ruku i amočiv jednu nogu u zdjelicu kave, što mi na ognjištu ležala, utekao na dvar. Nu uza sve to ja bih ja bez ikakih obzira posrkao do posljednje kapi.

Davno je već tomu. Od onda se već mnogo što na svietu promienilo.

I ja sam odrastao, puštan čovjek, a baba mi već od nekoliko godina počiva pod tvrdom leđinom — Bog joj dao duši lako!

Nu i danas jošito, kadgodj čujem, da zvonu na zornicu, u dnu ni sjetim divne one zlate dobe, rane moje mladosti, gdje on su mi samo ruže cvale, a anđeli pripjevali....

## PODLISTAK.

### Zornice.

Adventska sličica. Napisao Emin.

Vidi br. 2.

(Konac)

Sad bi se zapodjela kavga. Čitav roj ine djece navadio bi na me, da mi iztrgne košuljicu iz ruke, al bi „Možić“ — dimah posredovao, mašiv se za nekako uže, što je u prikrajku ležalo.

To nže pravilo je čudesa, jer bi se na to sva djeca razstrkala, premda bi mi se potajno grozila pešća... A ja ih se niesam bojao!... Ponošim, pobjedonosnim korakom stupao bih pred svećenikom niz ono stepena, što iz „sakristije“ vode u crkvu. Zornica bi započela. Krasnja li je ta svečanost onako na uranku... Vani sve tamno, a po razsvjetljenoj crkvi one duge, crne sjene, koje se po stjenama povlače!... Sve je to nekako neobično čudnovato, reklo bit: tajinstveno!...

A kad pako na orguljama zaori zbor poznatu onu: — Poslan bi anđel Gabriell... Bože mili, kake li liepote i miline!...

Ta to je upravo vrhunac svega!... Sve što je u crkvi, sve što imade bar mirvijak njevačkog dara, pomaže kod pjevanja. A čini to rado, jer znađe, razumije, pojmljuje ono što pjeva... Ah! kako divno, kako sladko romeni, odjekuje; različe se hrvatska sladka rieč u tišini božjeg hruma!... Zaista, ljepšim darom niesa nas nijekoć mogli nadariti sveti Otc!...

I ja bih se poslužujući kod oltara poveo za ostalima, te se pjevanjem tako zanio i zaboravio, da nebih, na veliku tadanost malih zavidioka gosp. župniku ni odgovorio na: — Orate fratres!... zašto sam naravski premije morao u sakristiji odgovarati. Krasna svršetku služba božje gubila bi zornica prijašnjij svoj čar, jer bi se kroz prozore stalo preljevati u crkvu svjetlo nastajućeg dana, ushied čega bi i onaj zamamljivij, tirajućij sjaj voštanica sve to više bliedio i bliedio... Iza miso sledio bi blagoslov, nu većina bi — osobito starijeg, ženskog — svietla izasla prije toga iz crkve, da pripremi „bielu kavu“ jer Bog i duša s „crnom“ ne možeš da započneš svakdanji svoj posao. Oko sedmog sata svršila bi „zornica“. Istom bil položio „misal“ na stol u sakristiji, te skinuv sa sebe „koticu“ pobr-

zao bih na trg, da se umiešam među sviet, koji bi u to izlazio iz crkve.

Jednog se jutra prikrićim skupu mladica i djevojaka, koje su se nešto silno srđile. Naćulim uši da saznam, što je u stvari. I zbilja, sve sam bio donjašio. Ko pomaman trknuh kući, da svojoj babi izpričam dogodijaj. (Moja baba je bila vrlo radoznala...)

Banuvši u kuću viknuh:

— Nona! Nona!...

I zalotih se na ognjište, pa sjednuh na „tacić“ i razkrilih ruke nad vatrom, koja je veseio plamsala...

— No, što je? Govori! Gotovo si me uplašio!... govorila baba prociedjujući kavu...

— Sašili su ih, znate!

— Koga, što?

Uzev na koljena debelog sivog macana, što je dosad u pepelu ležao odvrnuh: — U crkvi... znate!... Mladici sašili djevojke... Pet ih je klečalo u klupi... Oti im se tiho približili, uzeli iglu i konca... pa ih sašili... jednu uz drugu... Bilo smieha, jer niesa mogle jedna bez druge iz klupe. Pa onda, znate...

— Sram ih bilo!... Niti u božjoj kući nedaju čovjeku mira... Mjesto da

narodnosti — učiniti samo svoju stalnu da-  
žnost (Dobro! Tako je! na zast. klupah i na  
galeriji. Pleskanje.)

**Predsjednik:** Spomenuo sam već u zadnjoj  
sjednici, da obćinstvo na galeriji mora biti  
pasivno napram onomu, što se reče ili učini  
u saboru.

**Vladin zastupnik.** (Čita:)  
Visoki sabore!  
Iz razloga pristojnosti i jednakosti moram  
odlučno pobijati podneseni predlog, da se naime  
izključuje slavenski jezik od razprave posla  
zemaljskog sabora.

U Istri imade po zadnjem popisu pučan-  
stva 185.131 Slavena i 118.027 Talijana. U  
saboru sjedi znatna manjina talijanski zas-  
tupnika. Zahitjev slavenskog pučanstva i zas-  
tupnika, da bude naime pripoznat i slavenski  
jezik kao razpravni jezik posla u zemaljskom  
saboru, jest radi toga više nego li pravedan.  
(Oh! Oh! na zastup. klupah.)

Opazam napose, da poraba dvih jezika  
nesprečava razpravljanje posla u drugih  
zemaljskih saborih, te da neodgovara nimalo  
istini tvrdnja, da se jedino talijanski jezik  
obćenito razumije i govori u Istri. (Ne! Ne!)  
pešto je poznato, da se čitavi krajevi pokra-  
jine služe slavenskim kao obćinam jezikom,  
a mnoge obćine i druge autonomne oblasti  
kao službenim jezikom. (Prekidanja.)

Cesarska vlada nije nikada polazila sa  
stanovišta, kao da bi bio jedino talijanski jezik  
razpravni jezik u istarskom saboru; ona je  
dapače više puta nastojala, da nebudu osobito  
interpelacije i predlozi slavenski, koje se hoće  
izključiti, od razprava izključeni.

Radi tih razloga mora cesarska vlada  
odlučno prosvjedovati (Prekidanje) proti  
predlogu, da se izključuje slavenski jezik od sabor-  
skih razprava, te si ona pridržuje sve daljnje  
korake proti eventualnom zaključku, stvorenom  
u smislu predloga poštovano gospode zastu-  
pnika dra. Silvestra Veniera i drugova. (Na  
galeriji viču! Mi smo solidarni sa zastupnicima!)

**Predsjednik:** Molim, nemogu trpiti, da  
se govori medju obćinstvom. Želim, da se  
moje riječi čuje i uvaži, inače ću biti prisiljen  
na moju žalost poprimiti odlučnu mjeru.

**Zast. Tomasi:** Odobravajući prave i  
rodoljuban predlog poštovanog gosp. Veniera,  
izjavljam, da se s moje strane slažen s istim  
posvema, bezuvjetno.

Stupiv medju posljednjim u ovu do-  
vanu, sveta milim porjestinom uspomenu, ocu-  
tio sam dosada, tugu, gorčinu, videti kako  
manjina buntovnička i nasilna u ovom visokom  
saboru, ne da izazove triezovu, mirnu, ozbiljnu  
i nepristranu razpravu saborskih posla, već  
silovitu i bučnu jezikovnu smetnju, da tako  
preprieči i osujeti svaki dobru i praktični ko-  
načni uspjeh.

Oni su u potpunosti savjesti — dok mi  
nismo s ove strane niti riječi razumili, što su  
ona gospoda izrekla ili napisala — vrlo dobro,  
dapače posvema razumili, što smo mi ne samo  
u našem, već i u njihovom interesu predlagali  
i zaključivali u našem jeziku, u sveobćem je-  
ziku pokrajine, u jeziku, koj se taj kao jedini  
po poviesti, po pravih i obćaju, i bez služ-  
benih pripoznanja, izište kao jezik prosvie-  
tjenja, uljudben, uzvišen i od svih razumljen.  
(Dobro!)

Nu već se je, valja reći sretnimi okol-  
nostima, uže pretargalo, možda, ili bez možda,  
jer ga se htjelo odvise natezati; prekinuti su  
i svi oni vezovi, koji su nas mogli spajati sa  
žalostnom prošlosti, (Dobro!) nekaljano talij-  
anstvo Istre mora čisto odsjevati u najčišćem  
talijanstvu sabora. (Dobro!)

Dakle, talijanske Istre sabor nemože niti  
smije rabiti drugi jezik u razpravah do onoga,  
u kojem se oglasile naši predstavnici u onom  
znamenitom prvom saboru, koji sačinjava jednu  
od najslavnijih stranica istarske poviesti, (Vrlo  
dobro!) uspoinena kojeg žive moćno jošite u  
svih sreih istarskoga puka, sa smjernom misli  
ljubavi i priznanja napram onim srčanim, koji su  
već tada, i vrlo dobro, čutili, od koje bi  
nerijetkajake strane mogao nađoći smrtni uda-  
rac, grozeći, nesamo njihovoj narodnosti, već  
i onoj njihovih sinova i unaka; (Dobro!) ne-  
može se služiti drugim jezikom van onim,  
koji bijaše označen samom providnošću, kadno  
je u najvjedih, neiztraživih odlukah poslala  
tamo u Pulu, kod Kvarnera, najvećeg pjesnika  
Italija, da opjeva talijanstvo Istre onimi sti-  
hovih, koji neće biti nikada nikada niti pro-  
mjenom vjekova, jer su riječ božija, izbrisani  
iz narodne istarske sviesti. (Dobro! Pleskanje.)  
**Dr. Gambini:** . . . Sa neumrlimi pismeni  
briegova i mora Bog je označio domovine.  
(Vrlo dobro! Živahu pleskanje.)

Radi toga neću da duljim riečima, koje  
bi bile i jesu posve suviše, te prepusćajuć,  
da govori drugi sposobniji od mene, očitujem  
opetovno, da pristajem posvema, bezuvjetno  
uz predlog poštovanog druga dr. Veniera.  
(Dobro! Tako je! Burno pleskanje medje za-  
stupnici i na galeriji.)

**Vladin zastupnik.** (Čita: Nemogu drugo  
nogo opetovati, da mora cesarska vlada od-  
lučno prosvjedovati proti ovomu predlogu.

(Smjeh! dr. Bartoli: A mi prosvjedujemo  
proti vladi!)

(Dalje sledi).

## Božji znak.

Olujnim se nebištem  
Jošte manje šire,  
Nepovoljni vijori  
Jošte za naš pire.

Al će labor slobode  
Sve razpršiti znati,  
Pa će usat spašena  
Sapeta nam mati!

Do olojnog nebišta  
Mušta me zamaša,  
Na njem zrijem božji znak:  
„Pobjeđa je naša!“

R. Katalinić-Jeretov.



## Franina i Jurina

**Fr.** U Poreču da išu u poteštariji još  
jenega skrivanja.  
**Jur.** Ca im vero ni dosti kavalier i kon-  
silijer?  
**Fr.** On da bi volia zapovidat.  
**Jur.** Moo! ki nebi rage zapuvida nego li  
poslušā. Ter je duže zapovida, biše  
mu još.  
**Fr.** Bi bia on bi, ma u Beču da nish stili.

**Fr.** Deju, da će „Marija Longa“ dobit od  
istarskih frančinskih medaju.  
**Jur.** Za koga zlađeja?  
**Fr.** Da ume nagovarati i zmučevati ljudi  
za talijanski partit bolje lego nijedan  
albukat.  
**Jur.** Ben, dobro, ma framasoni i ona, onako  
pobozna?  
**Fr.** Dragi ti, pobozna ja, ča neznaš onistu  
od pobaljenih grobi.  
**Jur.** Ca j' temu tako?  
**Fr.** Ma jušto tako!  
**Jur.** Pul nas bi takovoj personi rekli:  
Bozja dusica, vrazji meh.

**Fr.** Dragi Jura, sn još u žalosti Pazinci?  
**Jur.** Ajbō, čuj ča pivaju:

(pjeva po napjevu „Šumi Marica“)

Veselo rode!  
Pazin se diže —  
Kud oko siže  
Hrvatski je kraj:

(Oba.) Mač, mač, Pazin-grad je naš!  
Jedan, dva, tri  
Hrvati smo svi!

**Jur. (sam)** Svi patentasi  
Placu val kruto,  
I cvile ljuto  
Jer je novcu kraj.

(Oba.) Mač, mač, Pazin-grad je naš!  
itd. itd.

**Jur. (sam)** I eksekutor  
Sve već nateže,  
A oni reže:  
„Neka plati frak“.

**Fr.** Misli sam da „Mrak“.

(Oba.) Mač, mač, itd. itd.

**Jur. (sam.)** A kaputaše  
Žalost ih tresje;  
Sve im odnese  
Kmetški kloubčić.

(Oba.) Mač, mač, itd. itd.

**Jur. (sam.)** Živila Istro  
Majko ti sreće!  
Tko s nama, neće  
More mu je tu.

(Oba.) Mač, mač, Pazin-grad je naš!  
Jedan, dva, tri  
Hrvati smo svi.

**Fr.** Vero, Jura, ta bi pismica odnesla pre-  
mi „Cirkula“ va Trstu.  
**Jur.** Vero bi, ako ju „Naša Sloga“ do-  
donese.

## Različite vesti.

**Za družbu sv. Cirila  
i Metoda u Istri.** Veleč. gosp.  
**Stjepan Grginčević,** župnik u Odyorcih pri-  
poslao nam je 104 for., koje je imao na  
dugu a prošle godine obećao je našem  
družtvu. Srdačna mu hvala! Gosp. **Jakov  
Iskra,** kapelan na Rieci sabrao je medju  
prijateljima na Grobniku for. 3-60. Živio! —  
Nai-večeri u čitaonici u Baški sakupljeno  
na prediog g. Mata **Dorčića** trgovca 6 for.  
i 10 nvč. Živio! Gosp. **Josip Orebić** iz  
Orebića 1 kruna.

Gosp. **A. Pernel** 1 kruna; gosp. **A.  
Ščulac** 4 for.; g. **Josip Kompara** 5 kruna.  
**Josip Volk** u Podgradu dostavlja 15  
for. 27 nvč., a darovaše: Podgradski fantje  
6 kruna 14 nvč., tri gospoje katere niso pele  
9 kruna, mlada ozdravljena Slavica **Guzeljera**  
10 kruna, na Silvestrovo sabrano v bralnom  
družtvu 9 kruna 40 nvč., **S. T. Renonce** 2  
kruna. — Čisti dohodak zabave priredjene od  
ženske i mužke podružnice u Opatiji dno 5.  
jenara 1894 kruna 130. — Gosp. **Ante Just**  
pravnik u Opatiji dostavlja 2 for. 20 nvč.,  
a sakupljeno bijaše: kod **Duše** u Mošćenicah  
1 for. 60 nvč., ki će dalje karmik lititi 10  
nvč., kemu je zecerina nautila 50 nvč. —  
Gosp. **Ante Volarić Rieka,** dostavlja 5 for.,  
a darovaše izmireni prijatelji, koji su jur po  
g. **Smokvini** poslali 5 for.

Izbori za zemaljski sabor pred vrati,  
kakvo javljamo na prvom mjestu razpnušen  
je zemaljski sabor za Istru i viadi podlie-  
ljen nalog, da razpiše nove izbore u što  
kraćem roku.

Razpust sabora moglo se je očekivati  
nakon svaga onoga, što se je dogodilo u  
Poreču i u izvan sabora dne 10., 12., i  
14. jenara t. g. Vlađa nija mogla niti smila  
dopustiti, da se onako bezobrazno vriedja  
uvjezin auktoritet i pod noga baca državne  
temeljne zakone. Ona je rekla svoju. Sada  
je rod na pučanstvu Istre, da reče svoju.  
Sudeć po pisanju vladinih listova iz-  
bori obaviti će se brže nego li se to moglo  
očekivati.

Radi toga molimo vruće sve naše pri-  
jatelje i isomisljenike u svih krajevih Istre,  
da se dadu odmah na rad, na rad ozbiljan  
i uztrajan, da nas izbore posve nepravilne  
nezateku.

Ollučnosti i drzovitosti naših narodnih  
protivnika valja, da svi i svuda sprot-  
stavimo požitrovno, uztrajno i nesebično  
djelovanje.

Pripravu za predstojeće izbore neka  
se odmah započemu u svih mjestih i mje-  
stancih. U važnijih i glavnijih mjestih neka  
se ustroje odmah odbori, koji će stupiti  
kasnije u dogovore sa centralnim odborom.

Prekrižiti ruke i čekati, što će nam  
donieti bližnja budućnost, bilo bi neopre-  
titi grieh, zločin proti mnokotrpnomu na-  
šemu umrodu.

**Radoljublji!** Glas puka Vas zove da mu  
se postavite na čelo, da ga vodite, da  
njim upravljate na sreću njegovu i Vašu.  
Sisujući glas puka, jer poslovica kaže:  
*Glas puka, glas božji!*

† **Rajmund Mahortić.** Dne 25. jenara  
preminio je u Sežani nakon duge i teške bo-  
lesti providjen sv. Otajstvi za umiruće gosp.  
**Rajmund Mahortić,** učelnik u Sežani, pred-  
sjednik tamošnjeg cestovnog odbora i zas-  
tupnik na zemaljskom saboru u Gorici. Pokoj-  
nika hvala u velike kao uzornoga obćinskoga  
upravitelja i predjednika cestovna odbora,  
čestitoga supruga, oca i prijatelja. Sjaunaj  
pravito: pogreb obavio se u nedjelju poslije  
podne u prisustvu velikog mnoštva naroda.  
Vriednomu pokojniku bila lahka domaća gruda,  
a razvrijenoj obitelji naše iskreno sačute!

**Prvi glas za izključenje hrvatskoga  
il slovenskoga jezika iz zemaljskoga sabora  
u Poreču.** U III. sjednici istarskoga sabora  
dne 14. jenara t. g. bijaše na dnevnom redu  
razprava, o predlogu zastupnika **S. Veniera,**  
da se promjeni § 13 saborskoga poslovnika  
u tom smislu, da bude unapried razpravni  
jezik u saboru jedino talijanski jezik, te da  
se može stavljati interpelacije i predloge je-  
dino u talijanskom jeziku.

Nakon što su razni zastupnici vatreno  
zagovarali taj predlog, prešlo se je o njemu  
na glasovanje. Zastupnik **Bartoli** preuoči,  
da se poimence glasuje. Tako i bijaše. Glasovao  
je prvi za taj predlog, t. j. za izključenje  
talijanskoga jezika u saboru — g. vitez  
**Babuder** c. kr. ravnatelj gimnazije u Kopru  
i član zemaljskoga školskoga vieća!

Čim je g. vitez izrekno svoj: „si“ nastalo  
je u sabornici i na galeriji burno odobravanje

i pleskanje, te je g. predsjednik imao dosta-  
posla dok je zadovoljne i razdragane zastup-  
nike i sviatnu na galeriji umirio.

Sada dakle znamo izvjestno, kolik nam  
je prijatelj g. vitez **Babuder** i koliko mu  
leži na srcu mir i sloga obijih plemena u  
pokrajini. On, kao c. kr. činovnik nije se uz-  
trčavao prvi izreći osuda u saboru nad je-  
zikom većine pučanstva naše pokrajine! On  
je dao prvi glas, da se iz sabora istarskoga,  
koji predstavlja 185.000 Hrvato-Slovenaca, a  
samo 118.000 Talijana posve izključje jezik  
ovo ogromno većine pučanstva pokrajine. —  
Gospodine vitez, jeli to viteziki!?

**Za bratovštinu hrv. ljudi priposlao  
nam 1 for. g. Pavao Zirković,** gimnazijalac  
u Senju kao članarinu.

Kao dar za mlado ljeto darovaše:  
**Karababič Ivan** Knin 5 for., **Petrak Josip  
Zvoneča** 1 for., **Vrabec Ivan** Kastav 1 for.  
Uplatili godišnju članarinu: **Sepić Mate  
Kastav,** **Nežić Ant. Pičan,** **Hrvatinić Mir.  
Kastav,** **Medvedić Ivan** Klana i **Frgošić  
Josip** pravnik Zagreb, svaki po 1 for.  
**Jelušić Franjo** Kastav, **Radić Adolf,** **Žet  
Josip,** **Mandić Josip** Rukavac po 50 nvč.,  
**Benasić Josip** 30 nvč., **Ragusin Anton  
Dubasnića** 1 for., **Brusić Anton** i **Butković  
Ivan** Vrbinik po 30 nvč., **Spanjol Ivan  
Dobrinj** i **Ivanić Rudolf** Kastav po 30 nvč.

**Povjerenik Brozović Albert** u Vrbiniku  
doposlao godišnju članarinu od sljedećih:  
**Brozović Albert** 1 for., **Bozanić Ivan** 50 nvč.,  
**Grsković Ant.** i **Brusić Ante** po 30 nvč.

**Povjerenik Jelušić Rajmund** u Berseču  
od sljedećih: **Jelušić Rajmund,** **Fralić Šime,**  
i **Kumičić Toma** po 2 for., **Pajakić Niko  
I. fr.** **Rosović Marjan,** **Barković Juraj,** **Rubi-  
nić Marija** i **Veltić Petar** po 50 nvč., **Gal-  
ović Ivan** 60 nvč., **Barković Ivan** 40 nvč.,  
**Mavrović Josip,** **de Karina Petar** i **Jedre-  
tić Knzma** po 30 nvč.

Veselo družtvo kod **Frana Kinkela  
Lovrinova** u Rukaven dne 9. jenara sa-  
bralo za „Bratovštinu“ 2 for. 50 nvč.

Veleč. gosp. **Fran Bakovec** župnik u  
Trviznu darovao je kao oprost od čestitanja  
15 for. i to 5 for. „Bratovšćini hrv. ljudi  
u Istri“; 5 for. družbi sv. Cirila i Metoda  
za Istru i 5 for. podružnici družbe sv.  
Cirila i Metoda u Podgradu. Živio čitni  
rodoljublje!

**Mužkoj podružnici družbe sv. Cirila i  
Metoda za Istru u Kastvu** uplatiše člana-  
rinu god. 1895. sljedeća p. n. gg.: **Bunc  
Ivan,** **Buzilon Fran.** **Carlevaris Ivan,** **Dakić  
Ante-Joškov,** **Dukić Fran-Diracić,** **Gross-  
sman Miroslav.** **Jelušić Mirko,** **Jelušić Vje-  
koslav,** **Juretčić Petar,** **Jurinać Rudolf,** **Mu-  
nić Vjekoslav,** **Stefan Josip,** **Stipković Ri-  
kard,** **Sepić Mate** i **Turak Ante** svi u  
Kastvu po 1 for. **Jurinić Vjekoslav** u  
Kastvu i **Medvedić Ivan** u Klani po 50 nvč.  
**Dukić Jonkim** iz Rubešove po 50 nvč. Ukupno  
16 for. 30 nvč. P. n. gg. članovi, koji čla-  
narine platili nisu, moljavaju se, da istu  
prvom prigodom g. blagajniku uručiti bla-  
goizvole.

Za 20 školulja žigica sa napisom „Bog  
i Hrvati“, darovanih od g. **Ljinderita Jelušić,**  
sabrano se gdješice **Ilda Korndmüller,** **Marija Je-  
lušić** i **Ena Grosman** na zabavi „Hrv. Čitao-  
nica“ u Kastvu dne 27. jenara t. g. u korist  
družbe 2 for. 20 nvč. Tom prigodom raz-  
pačale su iste gospodjice 27 kom. Eminove  
pripoviesti „Na uzburkanom moru“, od kojih  
čisti prihod namijenjen je družbi. Živite!

Iz **Tinjana** pišu nam 29. jenara 1995.  
Danom 27. jenara izložene su izborne listine  
ovdje, prem je tekar dne 18. tek. jenara iz-  
tekao zakoniti trogodišnji rok sadašnjoj ob-  
ćinskoj upravi.

Neznamo što je tomu uzrok, da se je  
već prije nego li je izteklo trogodišće, sve  
predradnje za izbore poduzelo. Sudimo po  
tomu, da je sadašnjemu g. načelniku dosadilo  
komešanje i zlobno ogovaranje dvaju, trijuh  
smradglačah i njihovih podneprihah, koji su  
vikali i razglasivali, da bi se još prošlog de-  
cembra bili morali vršiti izbiri.

Ovi smješni delije bili bi valjda zado-  
voljni zajedno propasti sa našimi protivnici  
u Pazinu, da bude jedno i drugo manje sram.  
Ovi zasliepljeni „kulturnasi“ nepoznaju ni to-  
liko zakona, a da bi mogli znati, da se to,  
dok ne izteče zakoniti rok, učiniti nemože,  
nego u slučaju, da zastupstvo daje ostavku  
ili da bude ono razpusteno. Nu silepmo  
našla nepači, nego udara i tumara kame ga  
nogo nose ili drugi vodi.

Naši obćinari vidili su, kakova jim bijaše  
uprava pod **Taljinolima** i kakova je današnja  
pod ravnanjem mužova naše krvi i jezika, ter  
se nedavno više zasliepiti izljudivimi obćanjim,  
niti vinom i zerilom, a još manje Judinimi  
srebernjaci. Drugom prigodom javiti ćemo se  
obširnije. *Jedan kmet.*

Navin žrtva tajnih bezdušnika. Javili smo u svojoj doba, kako napadao zaslepljeni Humljani na g. *Frana Flega*, tadašnjeg obćinskog načelnika u Buzetu, koji je bio došao u Hum, da taj započme a-zidari popravljati školsku zgradu. Protu napadačem bijaše podnešana prijava, a kako doznajemo, bijaše je ces. kr. kotarski sud u Buzetu 57 Humljana pod optužbu. Svi ti optuženi jesu osebe naše krvi i našeg jezika, ali zavedeni bezdušnim zlotvorom suprotstavili se zastupniku zakonite oblasti. Za taj nepromišljeni korak morati će odgovarati pred sudom, dočim će si od veselja ruke triti tajni zlotvor, koj je one sirote na kašniju čin naveo.

Ovaj žalostni događaj morao bi već jednom opametiti naše ljude svuda, osobito na Buzošćini, gdje poznati bezdušnici neku puk varaju i zaslepljuju, kao što su eto učini i sa nekim Humljanima. Ove žrtve neukosti i tudje zlobe trpiti će nevinu za griehone njih, koji su prvi bacili kamen, a tada koga lukavice sakrili ruku. — Humljani braćo! Te zlotvore Vaše poznate Vi sami najbolje; odričite se od njih, jer će na njih pasti prokletstvo, da su Vas neuke i nevine zaveli i zasleplili. Čuvajte se ih, nisu Van daleko!

Nasljedovanja vriedno. Naši narodni protivnici u Istri odluku je u tom, da iz zemaljskih ili obćinskih blagajnah rado podupiru razna dječja društva, konvikte, pojedine djake, a napose zlostoran družbu „*Legu*“. Neima skoro talijanska obćina, koja nebi veću ili manju svotu žrtvovala iz obćinske blagajne na korist „*Legu*“. To se događja na žalost i iz onih obćinskih blagajnah, u koje doprinajaju svoje žuljeve i obćinari našega jezika i krvi. Drugom zgodom naveli smo, kako je ova ili ona talijanska obćina doprinjala za „*Legine*“ svrhe veću ili manju svotu novca. Za danas navadjamo siromašnu obćinu Grižnjana, koja je darovala iz obćinske blagajne 70 for. koja su pomogli sakupiti i naši obćinari. Tuj su dakle žuljevi i našega nevoljnoga kmetu.

Stavljanje to do značaja našim narodnim obćinama, preporučamo im najtoplije, da se i one sjete naše školske družbe sv. Cirila i Metodaja, te da tako i one slijede naše susjede, koji su u ovom slučaju nasljedovanja vriedni.

Iz Kanfanara pišu na dne 27. jenara. Imamo novoga načelnika od malo dana i ovaj novi „papa“ nije nitko drugi nego *Martin Tancovich* (Tanković). Utorak dne 22. t. m. sabralo se je naše zastupstvo, da izabere novoga „*počestata*“ jer se je, kako znamo *Basilio* zahvalio i to za to, jer su tri „*sporilice*“ unutra (3 Hrvati). Spomenuti valja još i to, da bi bio gosp. *Basilio* rado ostati, jer su dva „*foresta*“ učinili nekak „*šuplika*“, koja je onda obćinski sud nosio okolo te pitao ljude, jesu li zadovoljni, da ostane još „*Monolo*“ za „*počestata*“ i neka se podržavaju. Nulovo je nešto kriza od „*svojih ljudi*“ nu velika većina nije marila za to. Videć, da mu više ružice neuvrta, otkreću se još jedanput pred c. kr. kot. Kapetanom, da neprima (?) (kiselo groždje) više te časti. Obćinski zastupnici pogovorili se jur prije, da njega neće. A sada koga? Bijahu tri kandidata: A. Tanković, Stipančić i Burić (Krežan). Izabiralo se dva puta, a napokon bijaše izabran sa 19 glasova *Mart. Tanković*, koji si je čitavo vrijeme od same radosti bradu gladio. Čulo se je, da su bile pripravne rakete i još štogod, ako bi bio izabran *Basilio*, nu buduć nije bio će se sve to sabraniti do boljeg vremena. A sada treba pitati, na čemu smo sada, jesmo li na boljem? Nipošto, makina je ista, samo makinista se promjenio. Ljudi pak su posve zadovoljni, da je tako, da ne bude uvijek toga „*renunciacija*“. Razpisati će se i natječaj za obć. tajnika, koji za 3 mjeseca odlazi, a mi mu želimo sve dobro u vižnadsnoj ogradi, a od nas daleko mu kuća.

Sada još jednu žalostnu, na sramotu našim šarenjakom. Jur kroz 13 godina opažam, da kod nas nijedan svećenik miru neima, pa makar bio i Talijan. Bijahu ondje *Bevilacqua*, *Benigar*, *Cotelj*, koji su bili najveć radi politike prgonjeni i napokon otjerani. Najveću zaslugu u toj stvari ima jedan B. Suda pak se na svećenike jur udara sa kamenjem, što se dogodilo dne 23. t. m. Naš kapelan gosp. Korbar se je vraćao u večer doma u plovinjari kad mu iznenada doleteli kamen u glavu, i ga jako rani. Da je kamen pao samo malo drugače, mogao ga je i ubiti. Dakle nije dosta, da naša knjijsko-šarenjačka družba proganja naše svećenike, počela je sada, dapače i sa kamenjem! Bože moj, koliko ste zakrivilj baš vi slavna gospoda, da će se posvuda slabo govoriti o Kanfanaru; plod vašega djelovanja vidite svaki dan.

Iz puljskog kotara pišu nam 30. jenara: (Novi prilog k talijanskoj kulturi). Talijani i „*potaljanci*“, ma gdje bili, izkazuju se

svom „*avim*“ kulturom: crniti, zlostavljati, napadati naše ljude, koji ne da pušu u njihov rog. Ovak put svojim junactvom osvjetlali (!) lica „*svinjari*“ krmjelici i šarenjaci slavne varoši Svetiđenti. Da pripoviedamo dogđaj. Prigodom njihovog crkvenog slavlja, dana sv. Vičena, 22. jenara podjose njih trojica, med njima pop *Josip Velikanje*, da posjeta svoga prijatelja i domorodca gospodina *Filipa Barbalica*, tamosnjeg trgovca i posjednika. Kupiv u njega što potrebovaše za kuća, inačju na pameti onu: „*Svoji k svojim*“ — ta nakon što pregledaše njegovo skladište liesa, vrt, liepe i prostrane njegove konobe, veoma prikladne, da može tjerati u veliko trgovinu vinom — u 7 sati na večer kočijom gosp. *Barbalica* odputovaše mirno i tihoo. Neodalečiv se nit za 50 korčaja od mjesta Svetiđenta, kad na jednom krupno kamenje počelo sipati ko tuča. Napadnuti bijahu s lijeve i desne strane ceste. Kamenje dolazio izpod zidova cestnih, gdje se nepoznani junaci djeđovske kulture bili sakrili. Pogodjeni nabijaše sročom nitko; samo konja nije bilo najbolje, uslijed jednog udara krapnog kamena. Dobrom Bogu i brzim nogama konja imadu zahvaliti, što ponešose zdrave glave svojim kućam. — Ovaj događaj nek služi na ubaviet i ravnanje našim ljudem, koji moraju po svojim poslovih u Svetiđentu, i mirno prolazećim. Kmetovom našim pako ovim preporučamo, da se u svojih kućnih potrebah služe kod našeg čovjeka g. *Filipa Barbalica*, što isto preporučamo domaćim i izvanjskim vinom kao valja. — „*Svoji k svojim*“! Još jednu: kad mis talijanska gospoda i negospoda nemogu vidjeti nit na cesti, nit na trgovih svojih, znak je, da nas nepotrebnju — a mi njih još manje! Daleko im dakle kuća!

#### Novo zaokružnja poštanskog ureda u Ičićih.

Ravnateljstvo pošta i brzvoja u Tr tu javlja, da je izvršilo u djelokrugu poštanskog ureda u Ičićih sva mjesta obćine Vepriac i to: *Bernardovu, Boni, Tampiči, Vašanku i Zadku*. Sva ova sela služila su se do sada poštanskim uredom u Francičić.

#### Otvorenje pučke škole u Krkavčih. Od tamo piše nam pijatelj 21. jenara.

Danas smo, g. urednice, posljuje toliko muke, truda i požrtvovnosti i uzprkos svim spletkam naših narodnih protivnika, otvorili ovdje sveučeno pučku školu. U 9 sati u jutro sakupili se roditelji sa školskom dječom u crkvi, koja bijaše puna pobožna puka. Sveučam sv. misu odpejva g. nadžupnik *Ladavac*, dočim su mu ijevčaji na orguljhu odgovarali. Za sv. misom odpejavamo „*Pridi Duše sveti*“ sa pripadajućom tomu molitvom: Zatim je duh. pomoćnik i učitelj g. *Sme* postavio dječicu u red te sa propelom na čelu poltamo se svi u novu školu, koj bi blagoslovili tada g. nadžupnik uz pripomoć g. duh. pomoćnika. Iza toga progovori g. nadžupnik prisutnim roditeljem razloživ im važnost i korist pučke škole, te im stavi na srce krišćansko-narodni odgoj njihove djece, jer bi se inače grđno ogriješili kad bi zanemarili odgoj svoja dječice, tog najvećeg dara božjeg. Dobri roditelji bijahu duboko dirnuti toplimi i iskrenimi riećim svoga pastira. Poslije obratio se g. nadžupnik sakupljenoj školskoj dječici, te im razgovjetno izpriповiedi, kako će se liepo naučiti mnogo dobra i koristna budu li marljivo polazili školu te g. učitelja u svem poslušali. Pokazav dječici propelo sjeti ih kako imadu biti bogoljubni poizniti i pokorni, pa obrativ se k slić sv. Vjekoslava preporučio im, da imadu vazda pred očima toga velikoga zaštitnika dobre dječice; svrati se napokon u na sliku premošljivog Vladara, te ih opomenu, kako valja u školi već učiti se biti dobrimi i vjernimi podanici Njeg. Veličanstva. Na lieh one nevine dječice sjala je radost, slušajući obhujljenoga pastira.

Uzprkos živoj agitaciji koparskih iređentaa i domaćih kukavica upisalo se već prvi dan u školu 100 djece objega spola, te se je moralo djecu razdijeliti na do- i popoldašnji pouk.

Kao dokaz strasti i zaslepljenosti navadjamo Vam slučaj, kako je jedno devetogodišnje dijete htjelo silom u našu školu, al nu toga nesmiljeni i zavedeni otac nije dopustio. Drugo jedno dijete, upitano hoće li i ono u školu, odgovori slabom talijanštinom, da bi rado pošlo, al da nesmlje, nego kad mu otac i majka umru, da će i ono u školu. Eto g. urednice, nevoljno dijete očekuje smrt svojih roditelja a da uzamogne u školu! Nisi li to Zalostne posljedice zaslepljenosti roditelja? Za to je prokietstvo, koje bi moralo one bezdušne roditelja prestrašiti!

Za otvorenje naše škole dužni smo izreći zahvalu u prvom redu našim plemenitim školskim družbama, koje nam pri-skočile „*novčano*“ u pomoć; te „*nam*“ mogli kuću zato preurediti. Hvala iskrena i jednom prijatelju naše školske mladeži iz Kopra,

koji je nadario našu školu nekojimi školskim predmeti.

Nada sve pako hvala našem vele-zasluznom zastupniku veleuč. *Vj. Spiniću*, koji je svojim novcem nabavio potrebite školske klupe.

Otvorenjem naše pučke škole uništena je za uvijek paklenska agitacija naših narodnih protivnika, koji su ovdje htjeli otvoriti protivnarodnu „*Leginu*“ školu. Naš puk je dobar i pošten, pak se neće više dati varati i silepti od bezdušnika i varalica.

Samo napried dakle rodoljubi šivom Istri, uztrajno i odlučno. Uztrajnost naših rodoljuba u Krkavčih neka vam bude primjerom. Interpelacija zastupnika veleuč. dra Laginje u carev. vieću neka vam služi za poduku i kao dokaz, koliko su morali pođneti i pretrpiti naši prvaci u Krkavčih (Napose onaj velezaslužni g. nadžupnik Op. Ured.) Uztrajno i požrtvovanjem, narum i radom doživiti ćemo i mi bolje dane.

Molbe za jezikovnu ravnopravnost kod svih a. k. oblastih u Istri.

Prošloga i tekućega mjeseca podnese su sva hrvatske i slovenske obćine, zatim pojedine porezne obćine onih mjestnih obćinah, koje se nalaze u rukuh naših narodnih protivnika, molbe na predsjedništvo ministarskog vieća u Beču za uvedenje jezikovne ravnopravnosti kod svih c. kr. oblastih u Istri i u Trstu, pod kojja podpada i naš puk iz Istre.

Te molbe odpravile su obćinske uprave usljed žaljućka obćinskih zastupstva, il gdje to nebihaše moguće, odpravile je obćinaka glavarstva, a gdje tih neima naših, odpravile je pojedine porezne obćine.

Koliko nam je do sada poznato, odpravile su od naših obćinah takove molbe obćine u Buzetu, Pazinu, Kastvu, Pomjanu, Dolini i Baski, a od poreznih obćina skoro sve porezne obćine Motovunu, Poreču, Višnjana, Oplrtja, Vižnane, nekoje Grižnjuna, te većina onih puljskoga političkoga kotara. Da uzmgomno pitanje obaviestiti naše čitatelje, odakle se je poslalo te molbe, sa koliko podpisa il križeva i dali ih je odposlala mjestna ili porezna obćina, molimo naše prijatelje u mjestnih i poreznih obćinah, da nas o tomu izvjestiti izvole.

Zabava „*Hrvatske čitaonice*“ u Kastvu izpala je dne 27. t. m. uzprkos slabom vremenu liepo, kako nam to od tamo u kratko javlja prijatelj. Program da bijaše izveden na sveobće zadovoljstvo, a biti će i siviška od zabave. Očekujemo obsirnije vesti od tamošnjih prijatelja.

Iz Rieke piše nam prijatelj polovicom jenara. Evo me g. urednice da izpuoin moje obćeanje. Istraga radi nesreće, koja se dogodila kod gradnje guvernerke palače na Staru, kako se govori, teče, ali kada i kako će svršiti, to nitko nezna, a možda je do sada i svršena i zaspala, jer se na tuži nijedan za takve progreske. Istina je ipak, da su prinosi za nesretnike prokorčili devetu hiljadu forinta; to je doista liepa svotica. Za prve potrebe će bit liepo proskrbjeno ali za napried, jaoh sirotam kako vazda. Nisam vam još javio, kako su se od nekoliko vremena počeli kosmati naši Talijani sa Mađjari. Više puta sam Vam naveo nekoje činjenice, u kojih se vazda bistro vidjelo, kako se Riečani nadri-Talijani pokrivaaju plaštom mađjarskim, ali sada kušaju kako će izbaciti si sebe taj plašt.

Kada su naše delije talijanske vidjele, kako se njihovi, istomišljenici u Trstu i Istri ponašaju radi dvojezičnih tabelah, kada su vidjeli, da se smionet i drzovitost nameće vladi, i kako bezobraznost dobar plod bere, ero ti i naših Istro-Riečana, gdjejo baciše plašt mađjarski u gradskoj sjednici, i pokazali se nekoji željnimi, da se takme sa Talijani u istom Trstu. Pred nekoje vrijeme vlada je predložila, da se velika obrtnička škola za svu Mađjarsku otvori na Rieci. Zgrada, da se ima sagraditi na gradski trošak a školu imalo se otvoriti pod uvjetom, da se ima predavati u dvih jezicih, mađjarski i talijanski. Čuli su to ona četiri talijana, te se tomu zestoko protivili. Videći, da u Istri obćito dvojezično pitanje, htjelo se u njim nešto takva, da pak *šlebeću* o nekakvoj „*naštra aviti kulturi*“! Guverner po nalogu i po svojoj volji je sklon talijanskomu jeziku, ali kada je video odlike i zašto takav višter, onda on predložio ministru, da prestano svako pogđjanje za tu obrtničku školu, a ministar siazuć se posvema sa guvernerom, dao je takvu naredbu; i to pitanje se je skinulo, a od onoga guverner je prestao biti ono, što su ga nekoji nazivali.

Mi se na slažemo i ne možemo se slagati sa Mađjari na Rieci, ali kada se pomisli, kako i mi koji možda su se u svoje vrijeme podio nudjali riečki vladajućki krugovi Mađjara, i kako bi bili žrtvovali autonomiju, jezik i sve, da budu pod Mađjare, i kako se sada vladaju, treba zaključiti, da zahvalnost nije

baš riečkih vladajućkih krugovah kriepost, jer su Mađjari mnogo milijuna obćega noeca potrošili na Rieci.

Ima još mnogo ljudi, koji su se u svakoj prigodi derali sa „*lijem*“; oni vidjaju, da gradsko zastupstvo nije izraz njihovog mnijenja, ali smo dotle dotjerali, da se ovakvi ljudi sada ismiehavaju, (tim ljudem bi se mogli reći: to neće brata za brata, hoće tudjina za gospodara; jer je talijansko istarska struja skoro provela mah u zastupstvu, a ta struja postaje drozvitija, i se sve to bolje pr-pjavlja kako bi vladi prkosila radi mađjarskog jezika. Vlada je na svaki način pomagala i pomaže talijansćinu proti nama, ali nezadovoljna će početi brati plodove. Dobro njoj stoji!

Naši nadritaljani silni su ljudi za kopiranje, baš kak opica. Čuli su kako se je vaša obćina u Trstu protivila, da se slovenskom u jeziku prođiće u tršćanskih crkvah, pa eno i naših mladih mudraca zabadati prste u crkvene posle premda u crkvu nigda ne idu. Jedni pišu u novinah, da se treba braniti proti uvedenju hrvatskoga jezika u crkvi, dočim svatko od njih zna, da ovaj jezik obćito od vajkada u našoj crkvi. Drugi interpeliraju u gradskoj sjednici: zašto se ne odćepi Rieka od biskupije senjske! Treći se tuže u novinah, da se u triju crkvah zornice pjevalo hrvatski, a u nijednoj talijanski; da je to avrieda talijanštinstvu ovoga grada; oni ipak šute kako su ovi tri crkve dubkon puce, i kako u njih narod ložuju i pobožno pjeva u svojem jeziku, u kojem se je vazda pjevalo. Oni, koji su se u noviju vrijeme počeli zvati Talijani, njima nije to nikakva avrieda, jer izvan malih iznimaka nitko ne ide od njih u crkvu, pak zabtjeraju, da bude riečki puk liešen onog milog pjevajna, koje je naučio od djetinske dobe. Mi znamo, da je naš g. župnik sklon zadovoljavati i vladi i obćini, premda ora malo za njega mari, ipak u tom pogledu mislimo, da neće popastiti za volju onih, kojih neće nigda u crkvi viditi. Do vidova!

#### K dogodjajem u Istri Zemaljski kapetan dr. Campitelli poslao je, kako smo već javili, na uredništvo židovskog lista „*Neue Freie Presse*“ u Beč slazbenu izjavu, u kojoj nastoji dokazati, da talijanski zastupnici na istarskoj saboru u Poreču nisu mislili uvriediti ni rugati izvrgnuti vladu i vladinog komesara. Dan ča snije donio je isti list shiedeći protizpravak: „U jednoj izjavi, koja je izšla od predsjedništva istarskog sabora, nastoji se ublažiti tužne dogodjaje i demonstacije na istarskom saboru, i dokazati, da nebihaše rugli izvrgnuti ni vlada ni vladin zastupnik. Doduše neznamo, što bi se bilo moralo sve dogoditi, da se opravda tvrdnja, da se je uvriedilo i vladu i vladinog zastupnika. Ali prepuštamo sudu svakog nepristranog čovjeka, dali se ima smatrati avriedom i ruglom, kad u prvog sjednici, u kojoj vladin zastupnik sabor pozdraviti namjerava — NB. u talijanskom jeziku! — talijanska većina guvernika odmah avriedljivimi poklici: „Basta! Fuori! Protestiamo! Perat!“ prekida i buduć da pozdravni govor svršiti želi, talijanski zastupnici dvoranu zapuste, samo da nečuju pozdrava.“

Pozdrav sabora od strane vlade jest akt parlamentarne dužnosti, a slušati pozdrav a-đino je prirodna zapovjed parlamentarne pristojnosti. U saborima, u kojim je većina pače cij sabor prema vladi u opoziciji stajao, držalo se je točno bez ikakve smetnje ovog obćaja, kako se to i pristoji časti sabora. Talijanski zastupnici nemogaše se držati tog pra-starog i skoro naravnog obćajja. Niti rieči vladinog zastupnika, ni jezik u kom je govorio — ta govorio je talijanski — nemoga sužiti povodom baui tal. zastupnika. Dapače je bilo već prije dogovoreno, pozdrav vladinog zastupnika zaprietici i kada je začeo govoriti, dali su talijanski zastupnici znak onim žalostnim demonstacijam, koje su slijedile. Nema li se smatrati ruglom, kad se prešida vladinog zastupnika, kad prigovara onim drozvitim prođlozima i zaključcima talijanske većine? U oči takovih dogđjaja mislimo, da bi se teško opravdalo ponašanje talijanske većine prema vladi.

Od večeg bi upliva bilo, kad bi bio predsjednik sabora obćinstvo, koje je na galeriji poput mezanrije hjesnilo i vikalo, na mir opomenu, eventualno galeriju dak izprazniti i tim načinom dao vladinuu zastupniku zad voljstvinu i zaštitu, koja mu pripada. Naravsl- o tom šuti gori navedena izjava. Vjerujemo, znamo, kamo je ciljao g. kapetan sa onom izjavom, da ublaži naimne po-tupanje i ponašanje talijanske većine prema vladi, ali to stoji, da nije postigao svrhe.“

Ne smijemo se dakle čuditi, da je vlada zatvorila sabor. Tko samo malo poznade prilike u Istri, znati će, da je samo popustljivost prema Talijanom, koja se je pokazala kod zadnje afe-re o dvojezičnim napisima, izazvala ove demonstacije. Ta leži u naravi talijanske djepoljske kulture tim jače prođirati, kad opatja nepostojnost ili dapače uzmicanje neprijatelja. Ovi sramotni dogđjaji u Istri i izvan sabora sa djelo „*vodja*“, koji imadu u saboru

glavnu riet, a k ovima pripada bez sumnje i dr. Campitelli. Ako bi se htjelo ovake dogodjaje u buduće zapriječiti, onda bi se morali novi izbori tako vršiti, da Talijani Istru u izbor druge osobe pošalju. K tomu pako je važno, da se već jednom protivnikom mira, eda i zakona u Istri na rep stano a Slavenom dopita ono, što ih po zakonu ide.

**„Reichspost“** glasilo austrijskih kršč. socijalista u Beču, bavet se sa stvarima u Istri, donasa obširni članak o istarskim stvarima, gdje u pravoj slici crta istarske prilike. Među ostalim kaže i ovo: „Istarski su Slaveni vjerni podanici države austrijske, a gospodujuća talijanska stranka svuda tlači te vjerne podanike, te do skrajnosti skrvare novinarstvo blati i sramoti sve što je Slavenima sveto; da je svaka obrana slavenskog novinstva nemoguća pred talijanskim porotnicima; vlada je talijanskoj strani davala sve moguća koncesije, a ipak „italianissimi“ neće da budu zadovoljni u Austriji; da su nadalje Talijani postigli sve, što bi mogli postići bilo pod kakvom talijanskom vladom, da je već krajni čas, da bi se austrijska vlada začela oslanjati na vjerni slavenski život, pak da se Austriji trebata bojati šaćice „italianissima“.

**Narodno gospodarstvo.**

**Hranjenje kokoši u zimsko doba.** Kokoši, koje noća u otvorenih kokošinjacih ili po stabilih trpa obično od zimo; a najhladnije im je jutro; valja im stoga u jutro davati tople hrane. Najbolja jutroja hrana za kokoši jesu prokuhani krumpiri, izgnječeni i pomješati sa plievii. Ovakova se hrana daje još mlaćna kokošam: Ovu hranu daje se kokošam u zemljenih ili drvenih posudah. Nevalja ju razsipati po zemlji, jer onda brzo ohladi, pa ju kokoši neće da jedu. Za krumpirom daje se kokošam zrnje, i to zob ili jačam ili oboje pomješano. Ova se hrana, naime zrnje daje kokošam obično po podne ili pod večer prije nego li će na leglo. Zrnje može se davati kokošem cijelo, ili izgnječeno ili sameljeno u krupicu; neki hoće, da kokoši bolje probavne zrnje, ako je sameljeno u krupicu i popareno vodom, ali to nije dokazano i neodgovara naravi kokoših. G. P.

**Čistoća koža krava upliva i na dojnoot i na zdravlje.** U hrđavim stajah osobito u takovih, koje su slaba štropa pada sa tavana (pada) mnogo prašine. Ta prašina se zadržava većim dielom na dlaki i koži krava, što nije ni dobro ni zdravo. Krave valja sa toga barem jedan put na dan češljati ili četkati, takove krave ne samo da su zdravije, ali mnogo obilnije doje. G. P.

**Sadra za zamazavanje prozora.** U zimsko doba prozori, koji su prama sjeveru posve labko propuhuju, pa takova sobe i boljom peći vrlo je teško ugrijati. Da prozori ne propuhuju najbolje je zamazati sve pukotine sadrom. Uzme se sadra (gipsa) u prahu umjesi se u malo vode. pa se zamažu pukotine. Sadra se brzo posuši i drži čvrsto. G. P.

**F. B.**

**Hrvatska inteligencija!** Ove se godine ipaznila na našem sveništu davnu želja akademike mladeži i njezinih prijatelja, od dojakošnjih triju društava: pravnikičkog, filozofskog i bolestničkog, nastalo je jedno veliko i zajedničko: „Hrvatsko i akademiko društvo za podupiranje ubogih i bolestnih svenč. građana.“ Ovim se aktom „slavnice spomenutih društava salise u jednu jedničku glavnicu, od koje se imadu popirati naši drugovi bez obzira, kojemu „skultetu pripadaju. Ako je do sada svako društvo svojim sredstvima nastojalo, da pomogne svojim članovima, to je novo društvo u sretnoj prilici, de mu ta pomoć bude obilnija. — Spomenuta tri društva nastala su poštvoznim darovima hrvatskih rodoljuba, koji su ih se podjedno sjeđali, ne praveti među njima nikakove azlike. — Danas više ni te razlike nema: u stoji jedno društvo, koje računa na ljubav i dobrotu hrvatske inteligencije.

**Javna zahvala.**

Hrvatsko pripomoćno društvo u Beču primilo je u svoje blagotvorne svrhe, naročito u otčuzita, koje za uboge hrvatske djake visokih škola u Beču uzdržaje, za godinu 1894. sljedeće darove: Od presvietlog nadbiskupa dra. Jurja Posilovića u Zagrebu 50 for.; presvietlog biskupa Filipa Nakida u Spljetu 20 for.; glavno ravnateljstvo štedionice u Belovaru 25 for.; slavnog ravnateljstva „Hrvatske dioničarske vjersijske banke“ u Zagrebu 5 for.; slavnog gradskog poglavarstva u Osijeku 10 for.; gdje Anke Pročić u Spljetu 10 for.

Od gospode P. V. Milović u Milni 10 for.; dr. Ante Biankinia u Staromgradu 5 for.; N. A. Dubokovića u Jelši na Hvaru 5 for.; dr. Gaje Bulata, zastup. na carev. vieđu 5 for. a za godinu 1895. također 5 for.; „Braće Rismondo“ u Makarskoj 2 for. Za godinu 1895. slavno ravnateljstvo I. zagorske štedionice u Krapini 5 for. a slavno upraviteljstvo obćine Makarske 10 fr. Plemenitim podupirateljima našeg društva bit će narodnosti rad naših štienika nagrada za njihovu ljubav hrvatskom djačstvu, a mi im se u ime naših štienika što toplije zahvaljujemo.

Poznavajući, podpisani odbor, hrvatski narode, Tvoje zanimanje za hrvatsku mladež, obraća se na Te s molbom, da mu nezadržiti svoje pomoći, i s uvjeravanjem, da će naši članovi uvijek naći dovoljno zahvalnosti za svoje dobroćinice.

**Iz društvenih pravila?**

§ 3. Članovi su društva: a) zakladatelji, b) utemelji, c) podupirajući.

§ 4. Članovi su zakladatelji oni, koji poklone društvu najedanput sto fr. (100 fr.)

§ 5. Članovi su utemeljitelji oni, koji daruju društvu barem pedeset for. (50 fr.) na jedanput ili tečajem godine na obroke.

§ 6. Podupiratelji su oni, koji plaćaju najmanje dva for. (2 for.) na godinu.

U Zagrebu mjeseca siječnja 1895.

**Za odbor:**

Hrv. akad. društva za podupiranje ubogih i bolesnih svenč. građana

Milan Krasović, Antun Jiroušek, predsjednik, tajnik.

**Zahvala.** Odbor ženske i mužke podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji smatra si za dužnost najljepše zahvaliti s u gospođi, koja su prisustvovala zabavi usprkos zlu vremenu, da su polučili onako sjajan uspjeh.

Najljepšu hvalu izrazuje odbor gospođi pjevačice, a napose vrijednom sborovodnji gospođinu Robertu Slavik, kao što i predstavljaćem, što su učinili, da je zabava najsjajtije izpala.

Zahvaljuje također gospođicama, koje su darovale darove za tombolu i to: gdjici Car Albini, Letiš Mariji, Letiš Mariji uz Statine, Pročić Eugeniji, Jurković Milki, Justi Ivki. Osobito pak gospođi, koja nisu prisustvovala, a ipak sjetili se nas, te nam poslali mlazinu i to: Obitelj B. Flamin, gg. Corazza Juraj Bajčić A., Fritzi N. Mavričić Vinko i obitelj S. Tomasić po 2 kruna; G. Mohović Josip 5 kruna; dr. Stanger Andrija, Tomičić Viktor, Krontal Anton i gdja Bachmann P. po 4 kruna; Erjavc N. 1 krunu. Svim ukupno buđi ovim, izrečena najljepša hvala. — Živiti „mnoga ljeta“!

**Popotnikov koledar** za slovenske učije lje za 1895. s polnim imenomk šolskih oblatnjaj, učiteljskih, ljudskih sol in učiteljskega osobla. po Južno-Štiracem. Krajskem. Primorskem, in slovenskem delu. Koroškega po stanju v začetku šolskega leta 1894/95. VIII. leto. Sestavil in založil. **Mihael J. Nerat** u Mariboru. — Preporučamo taj krasni koledar osobito našemu učiteljstvu.

**Teodor Slabanja**

Srebrnar u GORICI (Görz) ulica Morelli 17. pripreoča se preč. svecenstvu za izradjenje crkvenog posudja i ornudja iz čistoga srebra, alpaka, mjedi, kano: moštranca, kaleža itd. po najnižih cianah u najnovijih i krasnih oblicih. Stare predmete popravlja, te ih u oganju posebrni i polzati.

Da si umognu i manje imućne crkve nabaviti raznih crkvenih predmeta, staviti čes sa na želju preč. gospođa nabavljata vrlo povoljne predmete uvjeta.

Nastrirani cianik šalje franko.

Šalje sve predmete dobro omotane sa poštarinom franko! 24—10

**Priposlano.**

Na V. dne 1. jana 1895.

**Štovani gospodine!**

Sđavaju sam već, kako će prehraniti sebe i četvero djece, buduć nebijasne zaslužbe od nikakve strane. Tada mi je proviđatelj božji poslao Vas, da mi nabavite rad, kod kojega sam našao toliko, da sam u prošloj godini ne samo sebe i svoje poštene uchranio, nego da sam si vrhu toga pristieđio najšto šestaka za bolja vremena. Dužnost mi je, da Vam se na tom u novoj godini zahvalim nprav iz svega srca želeći Vam mnogo sreće iz neba.

Nejodličnijim štovanjem odani P. K.

Tko želi dobiti rada, o kojem govori pislo gorjieg dopisa, mora znati dobro pisati hrvatski ili slovenski. Pitanje i ponde nek se šalju pod naslovom J. F. T. posto restante u Ljubljana.

\*) Za šlanku pod ovim naslovom neodgovara uredništvo.

**FILIJALKA C. KR. PRIV. AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA**

za trgovino in obrt v Trstu. Novi za vplacila.

V vredn. papirjih na 4-dnevni odkas 2 1/2%	V naplaćenih na 30-dnevni odkas 2%
8- 3 1/2%	3-mesečni 2 1/2%
30- 3%	6- 2 1/2%

Za pisma, kteras se morajo izplačati v ostanku bankovnih avstr. rešj, stotnje nove avstronske takso v krepot s danom 4. februarja, 8. februarja in odnosno 2. marca t. l. po dotičnih objavah.

**Okrožni oddel.**

V vredn. papirjih 2%, na vsako o. o. o. naplaćenih brez obresti

**Nakaznice**

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Trnavo, Rako kakor za Zagreb, Arad, Blajtit, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Colovca, Ljubljana, Linc, Olomoc, Reichenberg, Saaz in Solnograd. — brez troškova.

**Pomada „Phönix“**

na zdravstvenoj izložbi u Stuttgartu god. 1890. odličnoga jes: uslied liečiteljskih izvida i kruz tisuću zahvalnica priznato jedino postojete u istinu realno i neškodljivo sredstvo, kojime se kod gospođja i gospođa puzna i bujna kosa postizava te izpadanje vlasi i druge od ranije. Uporabljajem iste pomado postizavaju još sama mladi gospođičici čvrste brkova. Jamči se za uspjeha i neškodljivost. Kutijica 80 novč., sa poštom (dvostručem ili uz gotov novac) 90 novčica.

**K. HOPPE, Beč, XIV., Müllendorferstrasse 81.**

**Kupnja in prodaja** vrednosti, divit, kakor tudi novčanje kuponov 24—22 pri odbitku 1% provizije.

**P r e d u j m i.**

Sprejemajo se vsakovrstna vplacila pod ugodnimi pogoji.

Na jamčevno listino pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

**Vložki v pohranu.**

Sprejemajo se v pohranu vrednosti papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovni itd — ne pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banko italijanske i italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Trst, 31. janurja 1894. 2 24

**Otvorenje novog svratista i restauracije „Al Moncenisio“ broj 1.**

Piazza delle Legna i via Torrente.

Podpisani preporuča slavnome putujućem občinstvu svoje potpunoma novo sazidano i elegantno uređeno svratistiće uz umjerene cienne i točnu podroba.

Sa štovanjem A. Tnzzi.

**Odlikovana ljekarna PRENDINI**

Trst — Palazzo Modello, telefon 334 — Trst.

**Pastilje (sladčice) iz katrama**

Prodaje se ih u Ljekarni Prendini u Trstu i kod svih glavni ljekarnah raznih pokrajinah.

**Ciena jednoška kutulji sa napuikom 40 novč.**



**J. PSEPHOPEPIA** Iekarna „Zum goldenen Reichsapfel“.

**Kričistilne krogljice,** prej imenovane univerzalne krogljice zaslužuje to ime po vsej pravici, kajti v rosnici je mnogo boleznij, pri katerih so te krogljice pokazale svoj izvrstan učinek.

Za več dostojitji so te krogljice povsol razširjene in mala družin utegne se najti, v katerih bi pogrešali malo zalogo tega izvrstnega domaćeg sredstva.

Val zdravniški so priporočali in pripravljajo te krogljice kot domaćo sredstvo, posebno pa proti boleznim, po **slabi prehavi in zabavanju.**

To krogljice stanajo: **1 škatilci za 16 krogljicami 21 nč., jeden zavitek 6 škatilje 1 gld. 5 nč.,** pri nakupovanju pošiljati **1 gld. 10 nč.**

— Ako se denar naprej pošlje, in stanjo: **1 zavitek kroglji 1 gld. 25 nč., 3 zavitek 2 gld. 30 nč., 4 zavitek 3 gld. 35 nč., 5 zavitek 4 gld. 40 nč., 6 zavitek 5 gld. 45 nč., 10 zavitek 9 gld. 80 nč.** (Majk kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva **„J. Psephoferja kričistilna krogljice“** in pasiti je, da ima pokrov vanke škatilje isti podpis **J. Psephoferja rudičih** pisanih, ker druga je vsota na invidiju za porabo.

**Balzam za ozeblino** 1 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč.

**Trpotčje sok,** 1 steklenca 50 nč.

**Amerik. mazilo za trganje,** 1 posodica 1 gld. 30 nč., 1 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč.

**Prah proti potanju nog,** 1 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč.

**Balzam za goltanec,** 1 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč., 10 škatilca 50 nč.

**Življenska esenca (Praške kapilje)** 1 steklenica 22 nč.

Razno izumovnih izdelkov dobivaje se šo druge tu in inozemske farmaceutične spoznalitote, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene; in so na zahtevanje vrno in v celo preskrbljeno tudi predmeti, kojih ni v zalogi. — **Razpošiljanje po pošti** vrno in v celo preskrbljeno je denar poprej doposlati; vedno naročila tudi po poštnem povzetju.

**Pri dopošiljanju denarja po pošti nakaznici stane porto dosti manj kakor po povzetju.**